

ΧΕΝΙΝΓΚ ΜΑΝΚΕΛ

ΠΡΙΝ ΠΕΣΕΙ
Η ΠΑΓΩΝΙΑ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: BEFORE THE FROST
Από τις Εκδόσεις Vintage Books, Νέα Υόρκη 2006

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Πριν πέσει η παγωνιά**

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Henning Mankell

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Λύο Καλοβυρνάς

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Κυριάκος Αθανασιάδης

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Ηλίας Μασούρης

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Ραλλού Ρουκωτά

ΕΚΤΥΠΩΣΗ: Άγγελος Ελεύθερος & ΣΙΑ Ο.Ε.

ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: Κωνσταντίνα Παναγιώτου & ΣΙΑ Ο.Ε.

© Henning Mankell, 2002

Published by arrangement with Leopard Förlag, Stockholm
and Leonhardt & Høier Literary Agency A/S, Copenhagen.

© Φωτογραφίας εξωφύλλου: CORBIS/APEIRON PHOTOS

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2010

Πρώτη έκδοση: Νοέμβριος 2010, 4.000 αντίτυπα

ISBN 978-960-453-747-1

*Τυπώθηκε σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά
και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.*

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
Έδρα: Τατοΐου 121
144 52 Μεταμόρφωση
Βιβλιοπωλείο: Μαυρομικαλή 1
106 79 Αθήνα
Τηλ.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

PSICHOGIOS PUBLICATIONS S.A.
Head office: 121, Tatoiu Str.
144 52 Metamorfossi, Greece
Bookstore: 1, Mavromichali Str.
106 79 Athens, Greece
Tel.: 2102804800
Telefax: 2102819550
www.psichogios.gr
e-mail: info@psichogios.gr

ΧΕΝΙΝΓΚ ΜΑΝΚΕΛ

ΠΡΙΝ ΠΕΣΕΙ
Η ΠΑΓΩΝΙΑ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

*Μετάφραση από τα αγγλικά:
Λύο Καλοβυρνάς*

*Πρόλογος:
Φίλιππος Φιλίππου*

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΧΕΝΙΝΓΚ ΜΑΝΚΕΛ

- Ο ζωγράφος της άμμου*, 1974
Ο τρελός, 1977
Η αποικία των φυλακισμένων που εξαφανίστηκε, 1979
Ο θάνατος ενός ναύτη, 1981
Αγαππητή αδελφή, 1983
Η ιστορία της Ισιδώρας, 1984
Το μάτι της λεοπάρδαλης, 1990
Ο σκύλος που ταξίδεψε σ' ένα άστρο, 1990
Οι σκιές μεγαλώνουν στο λυκόφως, 1991
Η γάτα που αγαπούσε τη βροχή, 1992
Η λευκή λιονταρίνα, 1993
Ο άντρας που χαμογελούσε, 1994
Το μουσικό της φωτιάς, 1995
Το παιδί που αποκοιμήθηκε στο χιόνι, 1996
Η πυραμίδα, 1999
Η επιστροφή της δασκάλας του χορού, 1999
Ο γιος του ανέμου, 2000
Λαβύρινθος, 2000
Φακελάκι με τσάι, 2001
Βάθος, 2004
Ιταλικά παπούτσια, 2006

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

- Η κωμωδία της παιδικής ηλικίας*, 1999, μτφρ. Μαρία Αγγελίδου, Έφη Πετρακάκη
Εκτελεστές δίχως πρόσωπο, 2002, μτφρ. Λύο Καλοβυρνάς
Τα σκυλιά της Ρίγα, 2002, μτφρ. Λύο Καλοβυρνάς
Εντολές θανάτου, 2004, μτφρ. Λύο Καλοβυρνάς
Η πέμπτη γυναίκα, 2005, μτφρ. Λύο Καλοβυρνάς
Ένα βήμα πίσω, 2008, μτφρ. Λύο Καλοβυρνάς
Firewall, 2009, μτφρ. Λύο Καλοβυρνάς

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ ετοιμάζονται:

- Kennedy's brain*
The man from Beijing

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

Τον Νοέμβριο του 1978 στην Τζόουνσταουν, μια πόλη στη Γουιάνα της Νότιας Αμερικής, ο Τζιμ Τζόουνς, πάστορας, ηγέτης μιας ομάδας φανατικών χριστιανών, οδηγεί στο θάνατο τους πιστούς του λεγόμενου «Ναού του Λαού», εννιακόσιους δώδεκα ενήλικους και τριακόσια είκοσι παιδιά, δηλητηριάζοντάς τους με υδροκυάνιο. Τους είχε πει πως επρόκειτο για την Ημέρα της Κρίσης και πως ήταν θέλημα του Θεού. Εκείνη η ομαδική δολοφονία-αυτοκτονία που συγκλόνισε τις Ηνωμένες Πολιτείες και την υφήλιο καταγράφεται ως πρόλογος στο μυθιστόρημα του Χένινγκ Μανκέλ Πριν πέσει η παγωνιά. Έτσι αρχίζει η ιστορία. Προτού προχωρήσει, ο αναγνώστης αναρωτιέται τη σχέση μπορεί να έχει το περί ου ο λόγος περιστατικό με τις γνωστές ιστορίες που έχει αφηγηθεί ο συγγραφέας, ο οποίος γράφει μυθιστορήματα που διαδραματίζονται στην πατρίδα του, τη Σουηδία, όπου όλα έχουν αλλάξει προς το χειρότερο, η εγκληματικότητα καλπάζει και οι αστυνομικοί δεν υπερασπίζονται απλώς την έννομη τάξη, αλλά προσπαθούν να εμποδίσουν την εξάπλωση της παρανομίας. Σύντομα, πληροφορείται πως ναι, έχει: διότι την 21η Αυγούστου 2001, στη συγκεκριμένη χώρα, σε μια κοιλάδα, κοντά στη λίμνη Μάρεμπου, ένας άντρας καταβρέχει με βενζίνη εξήκοντους και τους βάζει φωτιά: οι κύκνοι καίγονται στριγκλίζοντας και πέφτουν στα νερά της λίμνης. Ο δράστης παρατηρεί το θέαμα ευχαριστημένος –τα πάντα πήγαν καλά, σύμφωνα με το σχέδιό του–, και τηλεφωνεί στην αστυνομία.

Στη συνέχεια εμφανίζεται στο προσκήνιο η Λίντα Καρολίνα Βαλάντερ, περίπου τριάντα χρόνων, κόρη του επιθεωρητή Κουρτ Βαλάντερ, απόφοιτη της αστυνομικής ακαδημίας της Στοκχόλμης. Μέχρι να αναλάβει καθήκοντα στο αστυνομικό τμήμα του Ίσταντ, η Λίντα αναπολεί το παρελθόν και θυμάται δύο παλιές της συμμαθήτριες: τη Ζέμπα, με καταγωγή από το Ιράν, και την Άννα, με την οποία συνδεόταν με δυ-

νατή φίλη η οποία έληξε απότομα, όταν ερωτεύτηκαν το ίδιο αγόρι. Και ξαφνικά, η Άννα εξαφανίζεται. Νωρίτερα είχε πει στη Λίντα πως είδε τυχαία τον πατέρα της, ο οποίος έλειπε από την πόλη είκοσι τέσσερα χρόνια. Είναι ολοφάνερο πως τα δύο περιστατικά συνδέονται μεταξύ τους. Κι έπειτα κάποιος περιλουζει με βενζίνη ένα μοσχάρι και του βάζει φωτιά. Άραγε είναι το ίδιο πρόσωπο με αυτόν που έκαψε τους κύκνους; Τι μέρος του λόγου είναι ο δράστης; Παρανοϊκός ή κάτι άλλο; Όταν μια γυναίκα βρίσκεται σκοτωμένη, κάπου κοντά στη λίμνη, οι Αρχές ανησυχούν και ο επιθεωρητής Βαλάντερ αναλαμβάνει την έρευνα. Τότε η Λίντα ανακαλύπτει –διαβάζοντας το ημερολόγιο της Άννας– πως η φίλη της γνώριζε το θύμα και την ταράζει η διαπίστωση πως της έχει πει πολλά ψέματα. Είναι άραγε μυθομανής ή μια συνειδητή ψεύτρα που κινείται από συμφέρον; Πατέρας και κόρη προσπαθούν με πείσμα να ξεδιαλύνουν τις μυστηριώδεις υποθέσεις που φαινομενικά δεν έχουν καμιά σχέση μεταξύ τους και γρήγορα αντιλαμβάνονται πως βρίσκονται σε κίνδυνο.

Τα αστυνομικά μυθιστορήματα του Μανκέλ έχουν σασπένς και συνεχείς ανατροπές, ενώ διακρίνονται και για τις κοινωνικές τους επισημάνσεις. Είναι γνωστό πως ο Βαλάντερ έχει βασιστεί στον επιθεωρητή Μεγκρέ του Ζορζ Σιμενόν, τον Βέλγο συγγραφέα που έριχνε το βάρος της αφήγησης στον ψυχισμό των ηρώων σε σχέση με τις κοινωνικές συνθήκες στις οποίες ζούσαν. Επομένως, εκτός από την πλοκή και τη δράση, ο συγγραφέας εστιάζει την προσοχή του και στην προσωπικότητα των ηρώων του. Στο παρόν ανατέμνει κυρίως το χαρακτήρα της Λίντα Βαλάντερ, η οποία πέρασε δύσκολα παιδικά χρόνια κι έκανε δύο απόπειρες αυτοκτονίας εξαιτίας των καβγάδων των γονέων της. Η κοπέλα βρισκόταν σε μια συνεχή αντιπαλότητα με την καταπιεστική μητέρα της, αφού εκείνη ήθελε να γνωρίζει τα μυστικά της –έπαιζαν σαν τη γάτα με το ποντίκι–, και δείχνει πως δεν καταφέρνει ακόμα να απελευθερωθεί από τη σκέψη της. Το παρελθόν τη δυναστεύει. Μια φορά που την έπιασε με το φίλο της στο κρεβάτι, η μητέρα της τη μάλωσε και της είπε: «Δε με νοιάζει τι κάνεις, μόνο κοίτα μη μείνεις έγκυος». Αλλά κι ο πατέρας δεν ήταν ο ιδανικός πατέρας, καθώς τον απορροφούσε η δουλειά του στην αστυνομία, αναγκάζοντάς τον να αφιερώνει ελάχιστο χρόνο στην κόρη και τη γυναίκα του.

Θυμίζουμε πως η παιδική ηλικία του Χένινγκ Μανκέλ δεν ήταν ευτυχισμένη. Η μητέρα του εγκατέλειψε το σπίτι και αυτός μεγάλωσε με τη γιαγιά του. Καθόλου περίεργο λοιπόν που στα βιβλία του επιχειρεί να ψυχογραφήσει τους συμπατριώτες του σκαλίζοντας το θλιβερό παρελθόν τους. Ο Βαλάντερ, ένας μοναχικός άνθρωπος με προβλήματα υγείας, μένει στο ίδιο σπίτι με την κόρη του λόγω οικονομικών δυσχε-

ρειών. Κι οι δύο είναι άτομα με ανασφάλειες, κι οι δύο σκέφτονται τη Μόνα, τη σύζυγο και μητέρα, που παντρεύτηκε άλλον άντρα. Η Λίντα αποφάσισε να γίνει αστυνομικός, κατόπιν αμφιπαλαντεύσεων, φοβούμενη την άρνηση του πατέρα της. Τελικά, όχι μόνο την αποδέχεται ως συνάδελφο αλλά συνεργάζεται μαζί της για την εξιχνίαση των εγκλημάτων που αναστατώνουν την περιοχή. Ωστόσο, εκτός των άλλων, η Λίντα κατατράχεται από βασανιστικά όνειρα που ενίοτε μετατρέπονται σε εφιάλτες. Για παράδειγμα, μια νύχτα ξυπνάει όταν βλέπει ένα πουλί με ράμφος αιχμηρό σαν ξυράφι, κάτι που της φανερώνει τον κίνδυνο ο οποίος την απειλεί. Η προσωπική της ζωή δεν είναι ανέφελη. Κατά καιρούς, είχε μερικούς ατυχείς αισθηματικούς δεσμούς που τη σημάδεψαν: έναν με κάποιον επιπόλαιο συμπατριώτη της, άλλον με έναν μαύρο φοιτητή από την Κέννα (ο συγγραφέας, γοητευμένος από τις παιδικές φαντασιώσεις του για τη ζούγκλα, ταξίδεψε στην Αφρική, εγκαταστάθηκε στη Μοζαμβίκη, όπου ίδρυσε ένα θέατρο, κι έχει εμμονές με τη Μαύρη Ήπειρο).

Οι δευτερεύοντες ήρωες έχουν ψυχολογικά προβλήματα παρόμοια μ' εκείνα του επιθεωρητή και της κόρης του. Ειδικά, η Άννα έχει παιδιόθεν τραύμα εξαιτίας του πατέρα της, ενός ανθρώπου χωρίς συναίσθηση του τι σημαίνει η ευθύνη ενός παιδιού, ο οποίος τους εγκατέλειψε. Η μητέρα της φρόντισε να εξαφανίσει τις φωτογραφίες του λες και προσπαθούσε να πείσει την κόρη της πως εκείνος δε θα ξαναγυρνούσε ποτέ. Σύμφωνα με τη μητέρα, ο πατέρας ως νέος είχε σημαντικές φιλοδοξίες, οραματιζόταν σπουδαία πράγματα και νόμιζε πως ήρθε στη ζωή για να κάνει κάτι μεγαλεπήβολο. Εντούτοις, απέτυχε. Μια φράση που λέει η Άννα, δείχνοντας την ψυχολογική της κατάσταση, είναι η εξής: «Αν θέλουμε να μείνουμε ζωντανοί, πρέπει να είμαστε σε επαφή με τη θλίψη και τον πόνο μας». Ακριβώς γι' αυτό, η Άννα αναζητεί τον ελλείποντα πατέρα, από τον οποίο προσδοκά καλοσύνη, κατανόηση και αγάπη.

Στο μυθιστόρημα του Μανκέλ Firewall πίσω από τις δολοφονίες βρίσκεται μια ομάδα αποφασισμένων ανθρώπων, εκδικητών, τιμωρών, που περιφρονούν τις μάζες, αυτοπροσδιορίζονται ως εκλεκτοί και σχεδιάζουν τη δημιουργία μιας νέας τάξης αδιάφθορων πολιτών, αφού γκρεμίσουν τη «σάπια κοινωνία». Εδώ, στο Πριν πέσει η παγωνιά, διαφορετικοί άνθρωποι –μια φανατική σχέση–, οι οποίοι καθοδηγούνται από ένα Σουηδό που θεωρεί τον εαυτό του εκλεκτό του Θεού, του Θεού των χριστιανών, ετοιμάζονται να σπείρουν τον τρόμο στη Σουηδία, στο όνομα αυτού του Θεού. Το μόνο που κατορθώνουν είναι να αναστατώσουν το Ίσταντ και χάρη στον Βαλάντερ και στην κόρη του αποφεύγονται τα χειρότερα.

Το βιβλίο εκδόθηκε το 2002, μετά την τρομοκρατική επίθεση των ακραίων ισλαμιστών στους Δίδυμους Πύργους της Νέας Υόρκης. Εκείνο

το ιστορικό γεγονός επηρέασε καθοριστικά τον Μανκέλ στη συγγραφή του μυθιστορημάτος του. Αλλωστε τοποθετεί τη δράση των ηρώων του λίγο πριν από το χτύπημα που έγινε στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001. Επομένως, αυτό που επιδιώκει είναι να μιλήσει για τον θρησκευτικό φανατισμό, ο οποίος είναι επικίνδυνος ανεξάρτητα από το όνομα του θεού για τον οποίο θυσιάζονται οι οπαδοί του. Στην περίπτωση μας, οι υπογρήφιοι αυτόχειρες για χάρη της θρησκείας δεν είναι μουσουλμάνοι αλλά χριστιανοί από διάφορες χώρες – Ουγκάντα, Γαλλία, Αγγλία, Ισπανία, Ουγγαρία, Ιταλία, Ελλάδα, Ηνωμένες Πολιτείες. Ο παρανοϊκός ηγέτης τους πιστεύει ότι για την αναγέννηση του χριστιανισμού, για την αναβίωση της χριστιανικής πίστης και των χριστιανικών διδασχών της ενάρετης ζωής, απαιτούνται θυσίες ανθρώπων και πολύ αίμα ώστε οι άνθρωποι να εξιλεωθούν για τις αμαρτίες που έχουν διαπράξει. Μια θανάσιμη αμαρτία, κατ' αυτόν, είναι και η έκτρωση. Θεωρεί πως οι αληθινοί χριστιανοί μάρτυρες είναι σπάνιοι στην εποχή μας, πως μόνο οι μουσουλμάνοι καλούν τους πιστούς τους να κάνουν την υπέρτατη θυσία. Έτσι, ο Μανκέλ εμπλέκει στην υπόθεση την ομαδική δολοφονία-αυτοκτονία των οπαδών του ψευδοπροφήτη Τζιμ Τζόουνς, καθώς και τις συνέπειές της.

Μολονότι η γραφή του Μανκέλ έχει κοινά στοιχεία με το λεγόμενο «μεσογειακό αστυνομικό μυθιστόρημα», το λογοτεχνικό είδος που σήμερα καλλιεργείται συστηματικά στη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία και την Ελλάδα, στο παρόν μυθιστόρημα έχει δεχτεί επιρροές από το σύγχρονο αμερικανικό, το οποίο καταπιάνεται με παράφρονες, οι οποίοι σκορπούν το θάνατο, ορμώμενοι από ποικίλες ψυχώσεις. Σε κάθε περίπτωση, ο συγγραφέας, δραστήριος υπερασπιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο, δε γράφει για ευτυχισμένους ανθρώπους. Τον ενδιαφέρουν κυρίως οι προβληματικοί, οι απόκληροι, οι καταδιωγμένοι, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες, τους οποίους αντιμετωπίζει με συμπόνια. Νοιάζεται επίσης για τη μοίρα των Σουηδών, που είναι καταδικασμένοι να ζουν σε μια ψυχρή χώρα με λίγη κατ' έτος ηλιοφάνεια. Η ιστορία του διαδραματίζεται σ' ένα μουντό περιβάλλον, με βροχή και δυνατό άνεμο, καθώς μπαίνει το φθινόπωρο, και ολοκληρώνεται τον Οκτώβριο, όταν η ηρωίδα του είναι ξανά ερωτευμένη κι η θερμοκρασία φτάνει τους μείον 3 βαθμούς Κελσίου, δηλαδή λίγο πριν από την άφιξη του χειμώνα που προμηνύεται παγερός.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τζούνσταν, Νοέμβριος 1978

Οι σκέψεις, σαν καταρράχτης από πυρωμένες βελόνες που χύνονταν πάνω στο κεφάλι του, έκαναν τον πόνο ανυπόφορο. Έβαλε τα δυνατά του για να παραμείνει ήρεμος, να σκεφτεί καθαρά. Τίποτα δεν ήταν χειρότερο απ' το φόβο. Το φόβο ότι ο Τζιμ θα ξαμολούσε τα σκυλιά του για να τον κυνηγήσουν και να τον πιάσουν σαν τρομαγμένο θήραμα – γιατί αυτό είχε γίνει. Ολόκληρη εκείνη την ατέλειωτη νύχτα της 18ης Νοεμβρίου –τότε που έτρεχε μέχρι που εξαντλήθηκε και κρύφτηκε ανάμεσα στις σάπιες ρίζες ενός πεσμένου δέντρου– φανταζόταν ότι τα άκουγε να πλησιάζουν.

Ο Τζιμ ποτέ δεν αφήνει κανέναν να του ξεφύγει, σκέφτηκε. Κάποτε έδειχνε να αναβλύζει μίαν αστείρευτη θεϊκή αγάπη. Όμως ο άνθρωπος που ακολούθησα αποδείχτηκε πολύ διαφορετικός. Χωρίς να τον παίρνουμε μυρωδιά άλλαζε θέση με τη σκιά του ή με τον Διάβολο, για τον οποίο πάντα μάς προειδοποιούσε: τον Διάβολο του εγωισμού, που μας εμποδίζει να υπηρετήσουμε τον Θεό με υπακοή και υποταγή. Αυτό που στα μάτια μου έμοιαζε αγάπη, αποδείχτηκε μίσος. Έπρεπε να το είχα καταλάβει νωρίτερα. Ο ίδιος ο Τζιμ μάς είχε προειδοποιήσει επανειλημμένες φορές. Μας έδωσε την αλήθεια, μα όχι όλη την αλήθεια κατευθείαν. Η συνειδητοποίηση ήρθε αργά αργά, έρποντας. Ούτε εγώ, όμως, ούτε κανείς άλλος ήθελε ν' ακούσει την αλήθεια που κρυβόταν πίσω από τα γεγονότα. Δικό μου ήταν το φταίξιμο: δεν ήθελα να τη δω. Στα κηρύγματα και τις διδαχές του δε μιλούσε μόνο για την πνευματική προετοιμα-

σία στην οποία έπρεπε να υποβληθούμε για να είμαστε έτοιμοι για την Ημέρα της Κρίσεως. Μας έλεγε κι ότι έπρεπε να είμαστε προετοιμασμένοι να πεθάνουμε.

Έβαλε φρένο στις σκέψεις του κι αφουγκράστηκε. Γαβγίσματα δεν ήταν αυτό που άκουγε; Όχι, όχι, ο ήχος ερχόταν από μέσα του, ήταν γέννημα του φόβου του. Το συγχυσμένο και τρομοκρατημένο του μυαλό γύρισε πίσω στα φριχτά γεγονότα του Τζούνσταουν. Έπρεπε να καταλάβει τι είχε συμβεί...

Ο Τζιμ ήταν ο ηγέτης τους, ο ποιμένας τους, ο πάστοράς τους. Τον είχαν ακολουθήσει στην ομαδική έξοδο από την Καλιφόρνια, όταν πλέον δεν μπορούσαν ν' ανεχτούν άλλο την καταδίωξη από τα μίντια και τις Αρχές. Στη Γουιάνα θα μπορούσαν να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους για μια χριστιανική ζωή ειρηνικής συνύπαρξης με τη φύση και μεταξύ τους. Στην αρχή, αυτό που έζησαν έμοιαζε πολύ με ό,τι είχαν ονειρευτεί. Κι ύστερα... ύστερα όλα άλλαξαν. Άραγε απειλούνταν και στη Γουιάνα όπως στην Καλιφόρνια; Υπήρχε κάποιο μέρος όπου θα ένιωθαν επιτέλους ασφαλείς; Ίσως, τελικά, μόνο ο θάνατος να μπορούσε να τους προσφέρει την προστασία που χρειάζονταν για να δημιουργήσουν την κοινότητα στην οποία αγωνίζονταν να ζήσουν. «Κοίταξα βαθιά στο νου μου», τους είπε ο Τζιμ. «Κοίταξα πολύ βαθύτερα από ποτέ άλλοτε. Η Ημέρα της Κρίσεως πλησιάζει· κι αν δεν καταστραφούμε από τη φοβερή καταιγίδα, πρέπει να είμαστε έτοιμοι να πεθάνουμε. Μόνο μέσα από το θάνατο του σώματος θα επιβιώσουμε».

Η μόνη λύση ήταν η αυτοκτονία. Όταν ο Τζιμ στάθηκε στον άμβωνα και ανέφερε αυτό το ενδεχόμενο για πρώτη φορά, τα λόγια του δεν είχαν τίποτα τρομαχτικό. Πρώτα πρώτα οι γονείς θα έδιναν στα παιδιά τους να πιουν κάτι που περιείχε υδροκυάνιο – ο Τζιμ είχε συγκεντρώσει αποθέματα σε πλαστικά δοχεία σ' ένα κλειδωμένο δωμάτιο, στο πίσω μέρος του σπιτιού του. Στη συνέχεια, θα έπαιρναν το δηλητήριο οι ενήλικες. Όσο γι' αυτούς που την ύστατη στιγμή θα καταλαμβάνονταν από αμφιβολίες, ο Τζιμ και οι στενότεροι συνεργάτες του θα ήταν παρόντες για να τους βοηθήσουν. Αν τους τελείωνε το δηλητήριο, είχαν όπλα. Ο Τζιμ θα φρόντιζε πρώτα όλους τους άλλους κι ύστερα θα έβαζε τη σκανδάλη και στον δικό του κρόταφο.

Ξάπλωσε κάτω από το δέντρο, ασθμαίνοντας μες στην τροπική ζέση. Τ' αυτιά του πάσχισαν να πιάσουν τον παραμικρό ήχο από τα

σκυλιά του Τζιμ – αυτά τα μεγαλόσωμα κτήνη με τα κόκκινα μάτια, που ενέπνεαν τον τρόπο στους πάντες. Ο Τζιμ τούς είχε πει πως όλοι όσοι ανήκαν στο εκκλησίασμά του, όλοι όσοι θα αποφάσιζαν ν' ακολουθήσουν τον δικό του δρόμο ερχόμενοι στη Γουιάνα, δεν είχαν άλλη επιλογή από το να βαδίσουν το δρόμο που είχε χαράξει ο Θεός. Το δρόμο που αυτός, ο Τζέιμς Γουόρεν Τζόουνς, είχε αποφασίσει ότι ήταν ο σωστός.

Α, τα λόγια του ακούγονταν τόσο ανακουφιστικά! Κανείς άλλος δε θα κατάφερνε να κάνει τις λέξεις «θάνατος», «αυτοκτονία», «υδροκυάνιο» και «όπλα» να ακούγονται τόσο όμορφες και καθησυχαστικές.

Έτρεμε. Ο Τζιμ θα έχει επιστρέψει και θα έχει επιθεωρήσει τους νεκρούς, σκέφτηκε. Έχει καταλάβει ότι λείπω και θα στείλει τα σκυλιά να με βρουν. Μια σκέψη τρύπησε ξαφνικά το μυαλό του: Οι νεκροί. Δάκρυα κύλησαν απ' τα μάτια του. Για πρώτη φορά συνειδητοποίησε το μέγεθος αυτού που είχε συμβεί: η Μαρία και το κορίτσι είχαν πεθάνει – όλοι είχαν πεθάνει. Όμως δεν ήθελε να το πιστέψει. Με τη Μαρία το κουβέντιαζαν αργά τη νύχτα: ο Τζιμ δεν ήταν πια ο ίδιος άνθρωπος που τους είχε ασκήσει τέτοια γοντεία κάποτε, δεν ήταν αυτός που τους είχε υποσχεθεί σωτηρία και νόημα στη ζωή αν ασπάζονταν το Ναό του Λαού. Η Μαρία το επισήμανε πρώτη: «Τα μάτια του έχουν αλλάξει. Δε μας βλέπει πια. Το βλέμμα του μας προσπερνά, είναι ψυχρό – σαν να μη θέλει να έχει πια καμιά σχέση μαζί μας».

Έλεγαν να δραπετεύσουν μαζί, αλλά κάθε πρωί συμφωνούσαν ότι δεν μπορούσαν να εγκαταλείψουν το δρόμο που είχαν επιλέξει. Ο Τζιμ θα ξανάβρισκε τον παλιό του εαυτό. Περνούσε μια περίοδο κρίσης, που σύντομα θα τελείωνε. Γιατί ο Τζιμ ήταν ο πιο δυνατός από όλους τους. Και χωρίς αυτόν ποτέ δε θα είχαν ζήσει αυτή τη βραχύβια εμπειρία που τους έκανε να νιώθουν ότι είχαν βρει έναν επίγειο Παράδεισο.

Μια ανάμνηση, όμως, ήταν πιο έντονη απ' όλες τις άλλες. Θυμόταν τον καιρό που τα ναρκωτικά, το αλκοόλ και οι ενοχές που ένιωθε επειδή εγκατέλειψε την κόρη του τον είχαν φέρει στο χείλος της αυτοκτονίας. Ήθελε να πέσει στις ρόδες ενός φορτηγού ή στις ράγες ενός τρένου και να βάλει τέλος στα πάντα. Άλλωστε, δε θα έλειπε σε κανέναν. Σε μιαν απ' αυτές τις τελευταίες άσκοπες πε-

ριπλανήσεις του μέσα στην πόλη, κι ενώ αποχαιρετούσε ανθρώπους που δεν έδιναν δεκάρα για το αν ήταν ζωντανός ή όχι, έτυχε να περάσει από το Ναό του Λαού. «Ήταν θέλημα Θεού», του είπε αργότερα ο Τζιμ. «Είχε ήδη αποφασίσει ότι είσαι ένας από τους εκλεκτούς, ένας από τους λίγους που βίωναν το έλεός Του». Δεν ήξερε τι ήταν αυτό που τον έσπρωξε ν' ανέβει τα σκαλοπάτια και να μπει σ' εκείνο το κτίριο, που μόνο με εκκλησία δεν έμοιαζε. Δεν ήξερε ακόμη και τώρα που, χωμένος στις ρίζες του δέντρου, περίμενε τα σκυλιά του Τζιμ να τον εντοπίσουν και να τον κάνουν χίλια κομμάτια. Ήξερε καλά ότι αυτή τη στιγμή έπρεπε να τρέχει, ώστε να απομακρυνθεί όσο το δυνατόν περισσότερο, αλλά δεν έφευγε από την κρυψώνα του. Είχε ήδη εγκαταλείψει ένα παιδί – δε θα εγκατέλειπε και άλλο. Η Μαρία και το κορίτσι ήταν ακόμη εκεί, με τους άλλους.

Τι συνέβη στ' αλήθεια; Το πρωί είχαν σηκωθεί όπως κάθε μέρα και, ως συνήθως, είχαν μαζευτεί έξω από την πόρτα του Τζιμ. Η πόρτα παρέμεινε κλειστή, κάτι που συνέβαινε όλο και πιο συχνά τις τελευταίες μέρες. Έτσι, οι εννιακόσιοι δώδεκα ενήλικες και τα τριακόσια είκοσι παιδιά προσευχήθηκαν χωρίς αυτόν. Έπειτα, επέστρεψαν ο καθένας στη δουλειά του. Ο μόνος λόγος που μπόρεσε και βγήκε ζωντανός ήταν επειδή έτυχε ν' ανήκει στην ομάδα που είχε αναλάβει να βρει δύο χαμένες αγελάδες. Όταν αποχαιρέτησε τη Μαρία και το παιδί, δεν είχε την παραμικρή ένδειξη για τη φρίκη που θ' ακολουθούσε. Μόνο όταν μαζί με τους υπόλοιπους άντρες έφτασε στο πιο απομακρυσμένο σημείο της ρεματιάς κατάλαβε ότι κάτι δεν πήγαινε καθόλου καλά.

Μαρμάρωσαν στη θέση τους όταν άκουσαν τον πρώτο πυροβολισμό. Ίσως και ν' άκουσαν ανθρώπινα ουρλιαχτά, μπερδεμένα με τα τιπίσματα των πουλιών. Κοιτάχτηκαν μεταξύ τους κι άρχισαν να τρέχουν προς την αποικία. Όπως γυρνούσαν, αποχωρίστηκε από τους υπόλοιπους – ίσως εκείνοι ν' αποφάσισαν να το σκάσουν αντί να επιστρέψουν. Όταν βγήκε από το σκιερό δάσος και σκαρφάλωσε το φράχτη των περιβολιών, όλα ήταν ήσυχα. Υπερβολικά ήσυχα... Κανείς δε μάζευε φρούτα. Κανείς δε φαινόταν πουθενά. Έτρεξε προς τα σπίτια, σίγουρος ότι κάτι καταστροφικό είχε συμβεί. Όταν ο Τζιμ βγήκε απ' το σπίτι του εκείνη τη μέρα, στα μάτια του πρέπει να έκαιγε η φλόγα του μίσους, όχι της αγάπης...

Τον έπιασε κράμπα στο πλευρό του κι άλλαξε θέση, πασχίζο-

ντας να μην κάνει τον παραμικρό θόρυβο. Ποιο ήταν λοιπόν το συμπέρασμά του; Καθώς έτρεχε μέσα στα περιβόλια, προσπάθησε να κάνει αυτό που τους δίδασκε πάντα ο Τζιμ: να εναποθέσει τη ζωή του στα χέρια του Θεού. Έτρεχε και προσευχόταν: *Θεέ μου, σε ικετεύω, ό,τι και να 'χει συμβεί, κάνε να μην έχουν πάθει τίποτα η Μαρία και το παιδί.* Όμως ο Θεός αδιαφόρησε. Μέσα στην απελπισία του, άρχισε να πιστεύει ότι οι πυροβολισμοί που άκουσε απ' τη ρεματιά ήταν ήχοι που έκαναν ο Τζιμ και ο Θεός καθώς στόχευαν ο ένας τον άλλο. Όταν έφτασε τρέχοντας στον σκοπισμένο κεντρικό δρόμο του Τζόουνσταουν, είχε σχεδόν πειστεί ότι θα τους έβρισκε στη μέση της μονομαχίας τους. Ο Θεός όμως δεν ήταν εκεί. Ήταν ο Τζιμ Τζόουνς, με τα σκυλιά να γαβγίζουν φρενιασμένα μες στα κλουβιά τους, και παντού τριγύρω πώματα. Κατάλαβε αμέσως πως ήταν όλοι τους νεκροί. Ήταν λες και τους είχε χτυπήσει μια γιγαντιαία γροθιά απ' τον ουρανό. Ο Τζιμ Τζόουνς και τα έξι αδέρφια που ήταν οι προσωπικοί βοηθοί και σωματοφύλακές του είχαν περιδιαβεί ανάμεσα στα πώματα, πυροβολώντας κάθε παιδί που είχε γλιτώσει και κούρνιαζε στην αγκαλιά του νεκρού γονιού του.

Έτρεξε ανάμεσα στους νεκρούς ψάχνοντας τη Μαρία και το παιδί, χωρίς επιτυχία. Φώναξε το όνομα της Μαρίας και τότε ακριβώς άκουσε τον Τζιμ να τον αναζητά. Γύρισε και είδε τον πάστορά του να τον σημαδεύει μ' ένα πιστόλι. Τους χώριζαν περίπου είκοσι μέτρα. Ανάμεσά τους, διάσπαρτα πάνω στο φρυγγμένο χώμα, απλώνονταν τα πώματα των φίλων του, που σφάδαζαν από τους επιθανάτιους σπασμούς. Ο Τζιμ τράβηξε τη σκανδάλη, αλλά η σφαίρα αστόχησε. Άκουσε πολλούς πυροβολισμούς και τον Τζιμ να βρυχάται λυσσασμένος – αλλά δεν είχε χτυπηθεί. Διέσχισε σκουτουφλώντας τα πώματα και συνέχισε να τρέχει μέχρι που νύχτωσε. Δεν ήξερε αν υπήρχαν άλλοι επιζώντες. Πού βρίσκονταν η Μαρία και το κορίτσι; Γιατί ήταν ο μόνος που γλιτώσε; Μπορούσε κάποιος να αποφύγει την Ημέρα της Κρίσεως; Δεν ήξερε. Για ένα μόνο ήταν σίγουρος: πως όλα αυτά δεν ήταν όνειρο. Ήταν πέρα για πέρα αληθινά.

Τα χαράματα, η ζέση άρχισε να διαχέεται σαν ατμός από τα δέντρα. Πείστηκε πλέον ότι δεν τον κυνηγούσαν τα σκυλιά. Σύρθηκε έξω από τις ρίζες του δέντρου, τέντωσε τα πονεμένα μέλη του και σηκώ-

θηκε. Κίνησε και πάλι για την αποικία. Ήταν εξουθενωμένος και διψούσε αφάνταστα. Εξακολουθούσε να επικρατεί απόλυτη ησυχία. Τα σκυλιά έχουν ψοφήσει, σκέφτηκε. Ο Τζιμ κυριολεκτούσε όταν έλεγε ότι κανείς δε θα γλίτωνε από την Κρίση. Ούτε καν τα σκυλιά. Σκαρφάλωσε το φράχτη κι άρχισε να τρέχει. Οι πρώτοι νεκροί που είδε ήταν αυτοί που είχαν προσπαθήσει να ξεφύγουν. Τους είχαν πυροβολήσει στην πλάτη.

Σταμάτησε δίπλα στο πώμα κάποιου που του φάνηκε γνωστός. Με τρεμάμενα χέρια, έσκυψε και γύρισε το κορμί του ανάσκελα. Ήταν ο Τζιμ. *Επιτέλους, το βλέμμα του μαλάκωσε*, σκέφτηκε. *Και με κοπάζει μες στα μάτια*. Ξαφνικά, του ήρθε να τον χτυπήσει, να τον κλοτσήσει στο πρόσωπο. Κατάφερε, όμως, να δαμάσει αυτή τη βίαιη παρόρμηση και σηκώθηκε. Ήταν ο μοναδικός ζωντανός ανάμεσα σε όλους αυτούς τους πεθαμένους και δε θα ψύχازه αν δεν έβρισκε τη Μαρία και το κορίτσι.

Η Μαρία είχε προσπαθήσει να ξεφύγει· είχε πέσει μπρούμυτα όταν την πυροβόλησαν στην πλάτη. Το κορίτσι ήταν στην αγκαλιά της. Γονάτισε δίπλα τους κι έκλαψε. *Τίποτα δε μου έχει απομείνει*, σκέφτηκε. *Ο Τζιμ έκανε τον Παράδεισό μας Κόλαση*.

Έμεινε μαζί τους μέχρι την ώρα που εμφανίστηκαν ελικόπτερα. Θύμισε στον εαυτό του κάτι που τους είχε πει ο Τζιμ λίγο μετά την εγκατάστασή τους στη Γουιάνα, τότε που η ζωή ήταν ακόμη όμορφη: «Την αλήθεια για κάποιον μπορείτε να την αντιληφθείτε με τη μύτη, όπως και με τα μάτια και με τ' αυτιά σας. Ο Σατανάς κρύβεται μέσα στους ανθρώπους και μυρίζει θειάφι. Αν ποτέ σάς έρθει μυρωδιά από θειάφι, σηκώστε το Σταυρό σας για προστασία».

Δεν ήξερε τι του επιφύλασσε το μέλλον ή αν θα υπήρχε μέλλον. Δεν ήθελε ούτε να το σκέφτεται. Αναρωτήθηκε αν θα κατάφερνε ποτέ να καλύψει το κενό που άφησαν πίσω τους ο Θεός και ο Τζιμ Τζούνς.

Μέρος Πρώτο
Η ΠΙΟ ΣΚΟΤΕΙΝΗ ΩΡΑ

1

Λίγο μετά τις εννέα, εκείνο το βράδυ της 21ης Αυγούστου του 2001, άρχισε να φυσάει. Σε μια κοιλάδα κάπου στα νότια των λόφων Ρομέλε, μικρά κυματάκια άρχισαν να ρυτιδιάζουν την επιφάνεια της λίμνης Μάρεμπου. Ο άντρας που παραμόνευε δίπλα στα νερά τέντωσε το χέρι του προσπαθώντας να διαπιστώσει τη διεύθυνση του ανέμου. *Καθαρός νοτιάς*, κατέληξε ικανοποιημένος. Τελικά είχε επιλέξει το σωστό σημείο για ν' αφήσει το φαγητό που θα χρoσίμευε ως δόλωμα για τα πλάσματα που σε λίγο θα θυσίαζε.

Κάθισε πάνω στο βράχο, όπου είχε απλώσει ένα πουλόβερ για την ψύχρα. Νέα σελήνη κι ούτε μια ακτίδα δε διαπερνούσε τα παχιά σύννεφα. *«Το κατάλληλο σκοτάδι για να πιάσεις χέλια»*, όπως έλεγε κι ένας Σουηδός φίλος μου όταν ήμασταν παιδιά. *Τα χέλια αρχίζουν να μεταναστεύουν τον Αύγουστο. Τότε πέφτουν στις παγίδες των ψαράδων κι αρχίζουν να κολυμπάνε κατά μήκος της παγίδας. Και ξαφνικά η παγίδα κλείνει.*

Τα αυτιά του, πάντα σε εγρήγορση, έπιασαν τον ήχο ενός αυτοκινήτου που περνούσε κάπου πιο πέρα. Κι ύστερα, πάλι, απόλυτη ησυχία. Έβγαλε το φακό του και φώτισε τα νερά και την ακτή. Πλησίαζαν, το καταλάβαινε. Εντόπισε τουλάχιστον δύο σημεία που φαίνονταν άσπρα πάνω στα σκοτεινά νερά. Σύντομα θα μαζεύονταν κι άλλα.

Έσβησε το φακό και δοκίμασε να βρει τι ώρα ήταν με το μυαλό του, που με τόσο κόπο είχε εκπαιδύσει. *Εννέα και τρία λεπτά*, σκέφτηκε. Κοίταξε την οθόνη του ρολογιού στον καρπό του. Εννέα

και τρία λεπτά – φυσικά και το βρήκε. Ακόμη τριάντα λεπτά και όλα θα τελειώναν. Αν είχε μάθει κάτι, ήταν ότι οι άνθρωποι δεν ήταν τα μόνα πλάσματα που είχαν ανάγκη την τακτική επανάληψη. Ακόμη και τ' αγρίμια μπορούσες να τα διδάξεις να σέβονται το χρόνο. Τρεις μήνες υπομονής και προσεκτικής μελέτης είχαν χρειαστεί για να προετοιμάσει την αποψινή θυσία. Είχε καταφέρει να γίνει φίλος τους.

Άναψε και πάλι το φακό. Είχαν εμφανιστεί κι άλλα άσπρα σημεία, που πλησίαζαν όλο και περισσότερο στην ακτή. Φώτισε για μια στιγμή το δειλαστικό γεύμα από ξεροκόμματα ψωμιού που είχε απλώσει στο έδαφος, καθώς και τα δυο μπιτόνια βενζίνης. Έσβησε το φως και περιήμενε.

Όταν έφτασε η ώρα, ακολούθησε το σχέδιό του κατά γράμμα. Οι κύκνοι είχαν φτάσει στην ακτή και τσιμπολογούσαν το ψωμί που τους είχε ρίξει, αγνοώντας την παρουσία του ή έχοντάς την απλώς συνηθίσει. Άφησε το φακό στην άκρη και φόρεσε τα γυαλιά νυχτερινής όρασης. Ήταν έξι κύκνοι, τρία ζευγάρια. Οι δύο κάθονταν, ενώ οι υπόλοιποι καθάρizαν τα φτερά τους ή έψαχναν ακόμη ψωμί.

Τώρα. Σηκώθηκε, πήρε από ένα μπιτόνι σε κάθε χέρι και κατέβρεξε τους κύκνους με βενζίνη. Πριν προλάβουν να ξεφύγουν, έχυσε ολόγυρα όση βενζίνη είχε απομείνει στα μπιτόνια κι έβαλε φωτιά στα ξερόχορτα ανάμεσα στους κύκνους. Η βενζίνη άρπαξε κι έβαλε φωτιά στον έναν κύκνο και στη συνέχεια και στους υπόλοιπους. Μέσα στο μαρτύριό τους, κι ενώ τα φτερά τους καίγονταν, προσπαθούσαν να πετάξουν πάνω απ' τη λίμνη, αλλά ένας ένας έπεφταν στο νερό σαν πύρινες σφαίρες. Προσπάθησε να αποτυπώσει στη μνήμη του το θέαμα και τους ήχους τους: τα φλεγόμενα πουλιά που στρίγκλιζαν στον αέρα αλλά και την εικόνα των καπνισμένων φτερών που έσβηναν με αναθυμιάσεις καθώς έσκαγαν στη λίμνη. *Τα επιθανάτια στριγκλίσματά τους μοιάζουν με χαλασμένες τρομπέτες, σκέφτηκε. Έτσι θα τα θυμάμαι.*

Όλο αυτό δεν κράτησε ούτε ένα λεπτό. Ήταν πολύ ευχαριστημένος. Τα πάντα είχαν πάει σύμφωνα με το σχέδιο – ευοίωνη αρχή για όσα θα ακολουθούσαν.

Πέταξε τα μπιτόνια στη λίμνη, δίπλωσε το πουλόβερ του, το έβαλε στο σάκο κι έλεγξε γύρω γύρω με το φακό για να σιγουρευτεί ότι δεν είχε αφήσει κάτι. Όταν πείστηκε ότι δεν είχε ξεχάσει τίποτα,

έβγαλε ένα κινητό τηλέφωνο από το πανωφόρι του. Το είχε αγοράσει πριν από λίγες μέρες στην Κοπεγχάγη. Ζήτησε να τον συνδέσουν με την αστυνομία. Η κουβέντα ήταν σύντομη. Έπειτα πέταξε το τηλέφωνο στη λίμνη, φόρεσε το σακιδιό του και χάθηκε μέσα στη νύχτα.

Ο άνεμος φύσαγε από τα ανατολικά τώρα και είχε αρχίσει να δυναμώνει.

2

Ηταν τέλη Αυγούστου. Η Λίντα Καρολίνα Βαλάντερ αναρωτιόταν αν εκείνη κι ο πατέρας της είχαν κοινά γνωρίσματα που δεν είχε ανακαλύψει ακόμη, παρά το γεγονός ότι ήταν σχεδόν τριάντα χρονών και θα 'πρεπε πλέον να γνωρίζει τον εαυτό της. Είχε ρωτήσει τον πατέρα της, είχε δοκιμάσει ακόμη και να τον πιέσει, εκείνος όμως φαινόταν πραγματικά να απορεί με τις ερωτήσεις της και της απαντούσε ότι έμοιαζε περισσότερο με τον παππού της. Αυτές οι κουβέντες, οι ποιανού-μοιάζω-άραγε, όπως τις αποκαλούσε η ίδια, μερικές φορές κατέληγαν σε άγριες λογομαχίες. Φούντωναν από το πουθενά και εξίσου γρήγορα καταλάγιαζαν. Τις περισσότερες τις ξεχνούσε, πράγμα που υπέθετε ότι ίσχυε και για τον πατέρα της.

Φέτος το καλοκαίρι, όμως, έγινε ένας καβγάς που δεν μπορούσε να τον ξεχάσει. Δεν ήταν τίποτα σπουδαίο: κουβέντιαζαν για τις διαφορετικές αναμνήσεις που είχε ο καθένας από τις διακοπές τους στο νησί Μπόρνχολμ, όταν ήταν μικρή. Για τη Λίντα δεν ήταν απλώς ένα περιστατικό – ήταν κάτι πολύ μεγαλύτερο: ένιωθε ότι, αν μπορούσε να αναβιώσει αυτή την ανάμνηση, θα κατάφερνε ν' αποκτήσει πρόσβαση σ' ένα πολύ μεγαλύτερο κομμάτι της παιδικής της ηλικίας. Ήταν τότε έξι ή επτά χρονών κι έκανε διακοπές με τον πατέρα της και τη μητέρα της, τη Μόνα. Ο ανόητος καβγάς ξεκίνησε με αφορμή το αν φύσαγε ή όχι εκείνη τη μέρα. Ο πατέρας της υποστήριζε ότι την είχε πιάσει ναυτία και είχε κάνει εμετό πάνω στο μπουφάν του. Η Λίντα, όμως, θυμόταν τη θάλασσα γαλάζια και απολύτως ήρεμη. Και είχαν πάει μόνο μία φορά στο Μπόρνχολμ, οπότε απο-

κλείεται να μπέρδευαν διαφορετικές εκδρομές. Η μητέρα της ποτέ δε συμπαθούσε τα ταξίδια με πλοίο, κι ο πατέρας της σάσπισε όταν η Μόνα συμφώνησε να πάνε διακοπές στο Μπόρνχολμ.

Εκείνο το βράδυ, μετά τον καβγά, η Λίντα δεν μπορούσε να κοιμηθεί. Σε δυο μήνες επρόκειτο να πιάσει δουλειά στο αστυνομικό τμήμα του Ίσταντ. Είχε ήδη αποφοιτήσει από την αστυνομική ακαδημία της Στοκχόλμης και θα προτιμούσε να έπιανε δουλειά αμέσως παρά να περνάει το καλοκαίρι της άπραγη, παρέα μ' έναν πατέρα που δεν είχε χρόνο για εκείνη, αφού είχε εξαντλήσει όλη την άδεια του τον Μάιο. Εκείνο το μήνα ο Βαλάντερ νόμιζε ότι θα αγόραζε σπίτι και γι' αυτό θα χρειαζόταν ελεύθερο χρόνο για τη μετακόμιση. Το σπίτι βρισκόταν στο Σβάρτε, λίγο πιο νότια από τον κεντρικό δρόμο, ακριβώς δίπλα στη θάλασσα. Έμενε να υπογραφεί το συμβόλαιο, αλλά η ιδιοκτήτρια άλλαξε γνώμη την τελευταία στιγμή, ίσως γιατί δεν άντεχε την ιδέα να εμπιστευτεί τα καλοφροντισμένα τριαντάφυλλα και τους θάμνους με τις αζαλέες της σ' έναν άνθρωπο που δε μιλούσε παρά μόνο για το πού θα έβαζε το σπιτάκι του σκύλου – όταν τελικά θ' αγόραζε σκύλο. Έτσι, ακύρωσε τη συμφωνία μαζί του. Ο μεσίτης του του πρότεινε να ζητήσει αποζημίωση, αλλά ο Βαλάντερ προτίμησε να μην το κάνει. Το επεισόδιο είχε ήδη λήξει στο μυαλό του.

Άρχισε ν' αναζητά άλλο σπίτι εκείνο το κρύο και ανεμοδαρμένο καλοκαίρι, αλλά όλα ήταν είτε πολύ ακριβά είτε όχι αυτό που ονειρευόταν τόσα χρόνια που ζούσε στο διαμέρισμά του στη Μαρία Γκάταν. Συνέχισε να μένει στο ίδιο διαμέρισμα κι αναρωτιόταν αν πραγματικά θα μετακόμιζε ποτέ. Όταν η Λίντα αποφοίτησε από την αστυνομική ακαδημία, ο Βαλάντερ πήρε το αυτοκίνητό του και πήγε στη Στοκχόλμη για να τη βοηθήσει να μεταφέρει τα πράγματά της στο Ίσταντ. Η Λίντα είχε κανονίσει να νοικιάσει διαμέρισμα από τον Σεπέμβρη. Στο μεσοδιάστημα θα έμενε στο παλιό της δωμάτιο.

Άρχισαν να εκνευρίζουν ο ένας τον άλλον σχεδόν αμέσως. Η Λίντα ανυπομονούσε να πιάσει δουλειά και τον κατηγορούσε ότι δεν κίνησε τα νήματα στο τμήμα για να της βρει μια προσωρινή θέση. Εκείνος απάντησε ότι το είχε κουβεντιάσει με τη Λίσα Χόλγκερσον, που ήταν Αρχηγός, κι εκείνη τού είπε ότι πολύ θα ήθελε να προσλάβει επιπλέον προσωπικό, αλλά ο προϋπολογισμός δεν επέτρεπε νέες προσλήψεις. Η Λίντα δεν μπορούσε να ξεκινήσει πριν από τις 10 Σεπτεμβρίου, όσο κι αν ήθελαν να την πάρουν νωρίτερα.

Όσο καιρό περίμενε, περνούσε το χρόνο της αναθερμαίνοντας τις σχέσεις της με δύο παλιές της συμμαθήτριες. Μια μέρα, συνάντησε τυχαία τη Ζέμπα (ή «Ζέβρα», όπως τη φώναζαν παλιά). Είχε βάψει κόκκινα τα μαύρα μαλλιά της και τα είχε κόψει κοντά, κι έτσι η Λίντα δεν την αναγνώρισε αμέσως. Η οικογένεια της Ζέμπα καταγόταν από το Ιράν και ήταν συμμαθήτριες μέχρι το γυμνάσιο. Όταν διασταυρώθηκαν στο δρόμο, φέτος τον Ιούλιο, η Ζέμπα έσπρωχνε ένα καρότσι μ' ένα μωρό. Πήγαν για καφέ.

Η Ζέμπα τής είπε ότι είχε εκπαιδευτεί ως μπαργούμαν, αλλά ότι αναγκάστηκε να βάλει τα σχέδιά της στο ράφι εξαιτίας της εγκυμοσύνης. Πατέρας ήταν ο Μάρκος. Η Λίντα τον θυμόταν: ο Μάρκος, που λάτρευε τα εξωτικά φρούτα και που είχε φτιάξει δικό του θερμοκήπιο στο Ίσταντ στα δεκαεννιά του. Η σχέση έληξε σύντομα, αλλά τους έμεινε το παιδί. Η Ζέμπα και η Λίντα τα είπαν για πολλή ώρα, μέχρι που το μωρό άρχισε να τσιρίζει τόσο δυνατά και επίμονα, που χρειάστηκε να φύγουν. Παρ' όλ' αυτά κράτησαν επαφή μετά από εκείνη την τυχαία συνάντηση. Η Λίντα παρατήρησε ότι ένιωθε λιγότερο ανυπόμονη μ' αυτό το διάλειμμα στη ζωή της όταν κατάφερε να ξαναχτίσει τις γέφυρες που ένωναν το παρόν με το παρελθόν της στο Ίσταντ.

Την ώρα που γυρνούσε σπίτι στη Μαρία Γκάταν μετά τη συνάντησή της με τη Ζέμπα, άρχισε να βρέχει. Βρήκε καταφύγιο σ' ένα εμπορικό κέντρο, κι ενώ περίμενε να καθαρίσει ο καιρός, έφαγε στον κατάλογο το τηλέφωνο της Άννας Βέστιν. Ένιωσε ένα σκίρτημα όταν το βρήκε. Με την Άννα είχαν καθεί τελείως εδώ και δέκα χρόνια. Η δυνατή φιλία των παιδικών τους χρόνων έληξε απότομα όταν ερωτεύτηκαν το ίδιο αγόρι. Αργότερα, όταν το ξελόγιασμα πέρασε για τα καλά, προσπάθησαν να αποκαταστήσουν τη φιλία τους. Αλλά δεν ήταν πια το ίδιο. Μάλιστα, τα τελευταία δύο χρόνια η Λίντα δεν είχε σκεφτεί την Άννα σχεδόν καθόλου. Βλέποντας όμως ξανά τη Ζέμπα, θυμήθηκε την παλιά της φίλη και χάρηκε πολύ όταν ανακάλυψε ότι ζούσε ακόμη στο Ίσταντ.

Της τηλεφώνησε το ίδιο κιόλας απόγευμα κι ύστερα από μερικές μέρες βρέθηκαν. Αυτό το καλοκαίρι συναντιόντουσαν αρκετές φορές την εβδομάδα, άλλοτε και οι τρεις τους, άλλοτε μόνο η Άννα με τη Λίντα. Η Άννα προσπαθούσε να τα φέρει βόλτα ζώντας μόνη με το φοιτητικό της επίδομα. Σπούδαζε ιατρική.

Η Λίνα είχε την εντύπωση ότι η Άννα ήταν πιο ντροπαλή τώρα παρά όταν ήταν μικρές. Ο πατέρας της εγκατέλειψε την οικογένειά του όταν αυτή ήταν πέντε χρονών. Δεν ξανάμαθαν ποτέ νέα του. Η μητέρα της ζούσε στην εξοχή του Λέντερουπ, αρκετά κοντά στο μέρος όπου ο παππούς της Λίνα πέρασε τη ζωή του ζωγραφίζοντας τα αγαπημένα του, απaráλλαχτα μοτίβα. Ήταν ολοφάνερο ότι η Άννα χαιρόταν που είχαν επανασυνδεθεί. Σύντομα όμως η Λίνα κατάλαβε ότι έπρεπε να βαδίζει με προσεκτικά βήματα. Η Άννα είχε κάτι εύθραυστο πάνω της, σχεδόν μυστικοπαθές, και δεν την άφηνε να πλησιάσει πολύ.

Όπως και να 'χει, η παρέα με τις παλιές της φίλες τη βοήθησε να περάσει το καλοκαίρι της, όσο κι αν ανυπομονούσε να 'ρθει η ώρα που θα της επέτρεπαν να παραλάβει τη στολή της από τη φρου Λούντμπεργ, στην ματιοθήκη.

Ο πατέρας της πέρασε όλο το καλοκαίρι δουλεύοντας ασταμάτητα, με υποθέσεις όπως ληστείες τραπεζών και ταχυδρομείων στην περιοχή του Ίσταντ. Πότε-πότε, η Λίνα άκουγε για κάποια συγκεκριμένη υπόθεση, που έμοιαζε με σειρά καλοσχεδιασμένων επιθέσεων. Πολλές φορές, όταν ο πατέρας της πήγαινε για ύπνο, η Λίνα χάζευε στα κρυφά το σημειωματάριό του και το φάκελο της υπόθεσης που έφερνε στο σπίτι. Όποτε, όμως, τον ρωτούσε ευθέως για την υπόθεση, εκείνος απέφευγε να απαντήσει. Η Λίνα δεν ήταν αστυνομικός ακόμη – οι ερωτήσεις της θα έπρεπε να περιμένουν μέχρι το Σεπτέμβριο για να απαντηθούν.

Οι μέρες περνούσαν. Ένα απόγευμα του Αυγούστου, ο πατέρας της γύρισε σπίτι και είπε ότι του τηλεφώνησε ο μεσίτης για ένα ακίνητο κοντά στο Μόσμπιστραντ. Ήθελε να πάει μαζί του να το δουν; Η Λίνα τηλεφώνησε στη Ζέμπα για ν' ακυρώσει το ραντεβού τους, μπήκε στο Πεζό του πατέρα της και ξεκίνησαν προς τα δυτικά. Η θάλασσα ήταν γκριζα. Έμπαινε το φθινόπωρο.

Η Λίντα Βαλάντερ βαριέται. Μόλις έχει αποφοιτήσει από την αστυνομική ακαδημία και ανυπομονεί να πιάσει δουλειά στο αστυνομικό τμήμα του Ίσταντ. Στο μεταξύ, μένει με τον πατέρα της και τρελαίνουν ο ένας τον άλλον. Και ούτε πρόκειται να γλιτώσουν ποτέ, αφού ο Κουρτ Βαλάντερ θα είναι και συνάδελφός της.

Η ανία της Λίντα δεν κρατάει πολύ, γιατί σύντομα θα εμπλακεί στην εξαφάνιση της παιδικής φίλης της, της Άννας. Αρχικά, κανείς δεν πιστεύει ότι της έχει συμβεί κάτι σοβαρό. Όταν όμως στην υπόθεση τελετουργικής θανάτωσης ζώων που ερευνά ο πατέρας της εμφανίζεται και το όνομα της Άννας, τα πράγματα αλλάζουν — και γίνονται πολύ πιο επικίνδυνα απ' όσο θα μπορούσαν ποτέ να φανταστούν οι Βαλάντερ...

Ο Χένινγκ Μάνκελ εγκαινιάζει μια καινούργια σειρά αστυνομικών μυθιστορημάτων με πρωταγωνίστρια την κόρη του πασίγνωστου Κουρτ Βαλάντερ, φέρνοντας στο φως τη νέα γενιά πεισματάρηδων και ταλαντούχων Σουηδών ντετέκτιβ.

*Από το συγγραφέα των βιβλίων
«Ένα βήμα πίσω» και «Firewall»*

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121, 144 52 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΤΗΛ.: 210 28 04 800 • FAX: 210 28 19 550
www.psichogios.gr • e-mail: info@psychogios.gr

ΚΩΔ. ΜΗΧΗΣΗΣ: 07909

ΔΙΑΒΑΣΩ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΓΙΑΤΙ ΚΑΘΕ ΒΙΒΛΙΟ ΜΕ ΤΑΞΙΔΕΥΕΙ